

Model d'Atenció domiciliària a la complexitat Aprenent de la experiència i els errors

Barcelona, 21 de setembre de 2017
Jornada de Gestió Clínica CAMFiC - AIFiCC

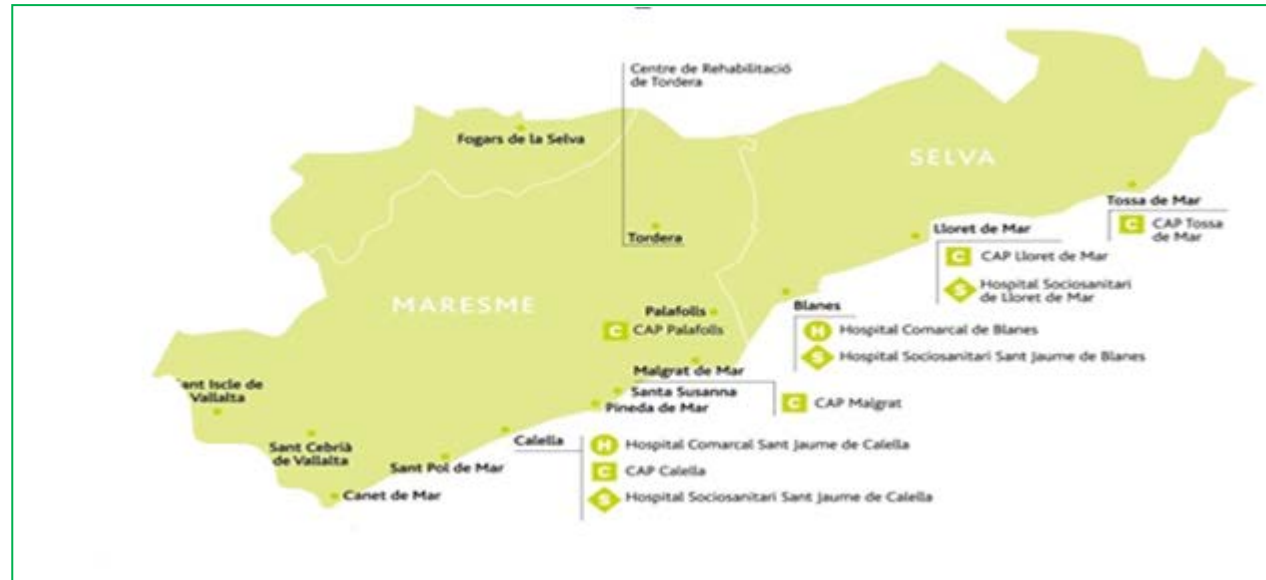
Mercè Díaz, Cap d'Atenció domiciliària
mdiaz@salutms.cat

Corporació de Salut del Maresme i la Selva

La Corporació de Salut del Maresme i la Selva

- Població de referència 195.000hb
- 2 Hospitals d'aguts
- 3 Sociosanitaris
- 3 ABS (Pob. assignada: 84.400hb)
- 3 centres de RH
- Compartim la Assistència Primària amb 4 ABS ICS

Any 2003-4: El principi...

- Els majors de 84 anys suposaven un 2,3% de la nostra població total (Catalunya 1,8%)
- Taxa d'hospitalització un 12,5% superior a la esperada en aquest grup d'edat
- Elevat percentatge d'urgències de pacients >84 (4,7% / 2,4% Catalunya)
- El 35% de les urgències dels >de 84 provenien de RG i el 65% de domicili
- Estadets mitjanes superiors a la resta de grups d'edat (2,1 dies)
- Molts d'aquets pacients no tenien un seguiment programat per part de la seva ABS i s'actuava de manera reactiva.

Objectius

- ✓ Millorar l'atenció a aquest grup de pacients
- ✓ Disminuir la freqüentació hospitalària
- ✓ Millorar la coordinació entre nivells assistencials

Àmbit d'Atenció Domiciliaria

2005:

- **Àmbit d'Atenció domiciliaria** (lideratge únic)
  - Es desenvolupa el primer document del Programa d'Atenció domiciliaria integral on es fa una primera classificació dels pacients candidats a atenció domiciliaria per nivells :
    - **Nivell I** : Pacients que precisen atenció domiciliaria transitòria
    - **Nivell II**: Pacients amb criteris d'atenció domiciliaria permanent i estabilitat clínica
    - **Nivell III**: Pacients a amb criteris d'atenció domiciliaria permanent i alta probabilitat de patir crisis en la evolució natural de la seva malaltia
    - **Nivell IV**: Pacients en situació de malaltia terminal
  - Es reorganitzen els serveis existents (PADES, ATDOM)
    - PADES passa a formar part de l'Àmbit d'atenció domiciliaria i es redistribueix el territori d'actuació. Prop del 80% dels pacients que atenen son oncològics
    - A les ABS s'assigna una infermera per l'atenció domiciliaria (ADI)

- Es desenvolupen diferents mecanismes per identificar i classificar la població diana de manera proactiva: llistats >80a, freqüentadors a urgències, pluripatològics ...
- Es creen alguns indicadors per avaluar les intervencions
- Es guanya una Beca de la Acadèmia de ciències mèdiques amb un projecte d'intervenció en majors de 84a

2006:

- ❑ A finals del 2006 s'havien inclòs en programa **771** pacients d'atenció domiciliària permanent (70% > 74 anys)+ 308 d'atenció transitòria
- ❑ En les visites post-alta a pacients que eren de residència geriàtrica ens adonem que:
  - Hi ha molta heterogeneïtat en la atenció sanitària en aquets centres i reticències a deixar fer controls de seguiment per part de ADI
  - Els professionals de les RG tenen moltes dificultats de coordinació amb els diferents nivells assistencials
  - Hi ha pacients molt complexos de difícil maneig
  - Ni els metges de família ni les infermeres coneixen aquets pacients
- ❑ **Altres problemes**
  - Les infermeres de ADI estan desbordades per que detecten molts més pacients dels que poden atendre
  - Els pacients estaven assignats al seu equip d'atenció primària però les infermeres de ADI eren, en realitat, les úniques que feien el seguiment.

- Dubtes dels pacients i cuidadors de a qui dirigir-se quan necessitaven alguna cosa
- A vegades la resposta dels professionals era “pregunta a l’altre”
- Dificultats per rebre l’avís de l’alta per manca de comunicació entre sistemes informàtics
  - Primària de la CSMS treballa amb OMI, als hospitals amb T6, però molta HC estava encara en paper als arxius de l’hospital
  - La Primària del ICS treballa amb eCAP

- PRIMAR 84: Efectivitat de potenciar la atenció domiciliària amb visites de valoració i seguiment i acompanyament a l'alta en majors de 84 per reduir els reingressos urgents
- 728 pacients identificats a principis de 2006 en dues ABS de la CSMS
  - 69% dels pacients >84 anys de domicili tenen visites de valoració i seguiment (mitjana de 4)
  - En el cas de pacients de residència, només un 9% tenen visita de valoració i menys del 1% de seguiment
  - Només un 29% de tots els pacients que ingressen tenen seguiment a l'alta en les 24 hores següents
  - Disminueixen els reingressos urgents del **16,9%** al **14,4%** en la zona d'intervenció (-2,5%)

En la zona de control (resta de poblacions amb el mateix hospital de referència) també disminueix de **21,5%** a **17,3%** (-4,2%)

2007: Es valora que val la pena continuar millorant el servei i adequant-lo a les necessitats detectades

- Es posa en marxa un equip de suport per RG amb un metge i una infermera als que se'ls assigna el contingent de les RG
- Es desenvolupa el document del Programa de suport a RG amb els indicadors de seguiment
- Com que tenim la meitat de les residències geriàtriques que pertanyen a un altre proveïdor, les identifiquem com grup control per poder comparar
- S'amplia l'horari de cobertura d'infermeria d'atenció domiciliària (8 a 20h i dissabtes mati) i se'ls assignen els pacients en programa. El metge referent continua essent el metge de família i disposa de temps a la agenda per fer domicilis unes hores 2 dies fixes a la setmana.
- Es revisa el programa PREALT i es creen nous circuits d'informació més àgils tan per les nostres ABS com per les de l'ICS per fer un millor seguiment a l'alta
- Cada infermera ADI es responsable de 70-80 pacients prevalents però en el seu horari es la referent per tots els pacients de domiciliària
- Es consolida la figura de TS en els ABS que fan valoració social a tots els pacients de ADI i seguiment si s'escau
- Infermera d'enllaç a l'hospital per coordinar les altes amb primària ICS

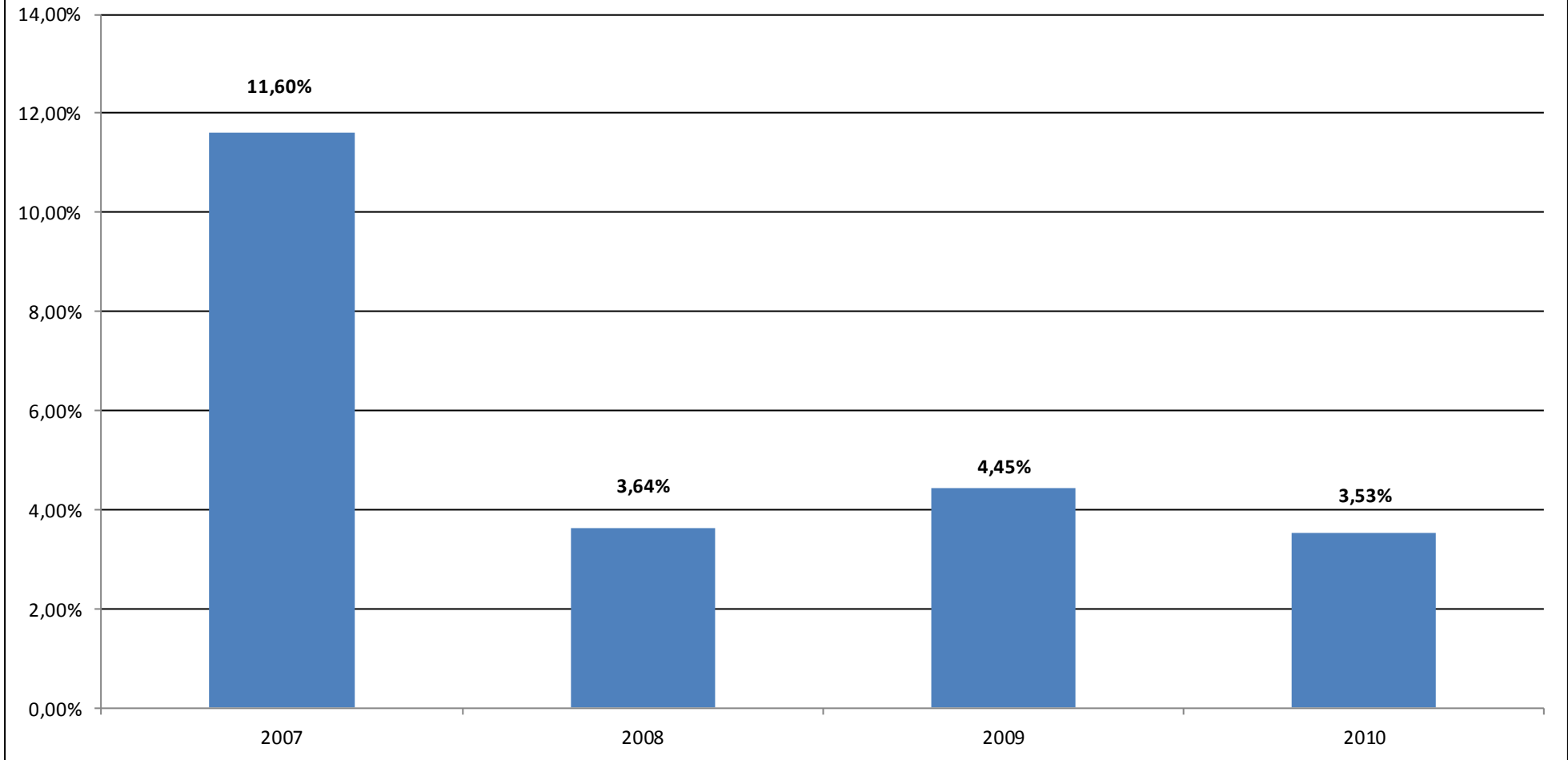
2008:

- Es posa en marxa Hospitalització a domicili a la zona del Maresme (Metge internista i infermeres hospitalàries) Treballen fonamentalment ingressant pacients d'urgències (78%)
- Es va desenvolupant la HC electrònica dels hospitals i es pot consultar des de la primària. Es treballa per tenir la identificació visible dels pacients de domiciliària per facilitar la coordinació entre serveis (urgències, UFISS, HAD) i la explotació de dades.
- Es posa en marxa la e-consulta per algunes especialitats
- En aquest punt, la anàlisi ens mostra que:
  - La ADI-P es consolida com un sistema efectiu per el control dels pacients amb criteris d'atenció domiciliària permanent
  - Elevat número de pacients identificats, historiat i seguits (entre 750 i 800, 77% >74 anys, un 18% de la població assignada >80 anys en programa)
  - Millor coordinació entre serveis i un molt bon seguiment a l'alta. Un 89% dels pacients inclosos en PREALT reben una visita de seguiment en les 24 hores posteriors a l'alta
  - Satisfacció dels cuidadors pel seguiment i la resposta
  - Reducció de la taxa de freqüentació a urgències

Evolució de la freqüentació a urgències pacients ADI-P

2008:

Punts febles ADIP

- Dificultat per obtenir visita mèdica quan la infermera la valora com a preferent
- Heterogeneïtat en la resposta segons el professional
- Distribució molt desigual en el nº de pacients inclosos en programa per metge
- Sensació de que a les infermeres de ADI a vegades se les utilitza per fer coses que no toquen (anar a posar injectable a pacient no ADI o a valorar simptomatologia de pacients que està clar que precisen visita mèdica)
- Els nivells 1 son una quantitat considerable de pacients que distorsionen molt les agendes de les infermeres de ADI (35%)
- H.C diferent entre hospital i primària que dificulta el traspàs d'informació
- Variabilitat en la resposta d'atenció continuada

Es planteja per primera vegada que les infermeres de consulta es facin càrrec de la atenció domiciliària dels pacients “nivell 1”

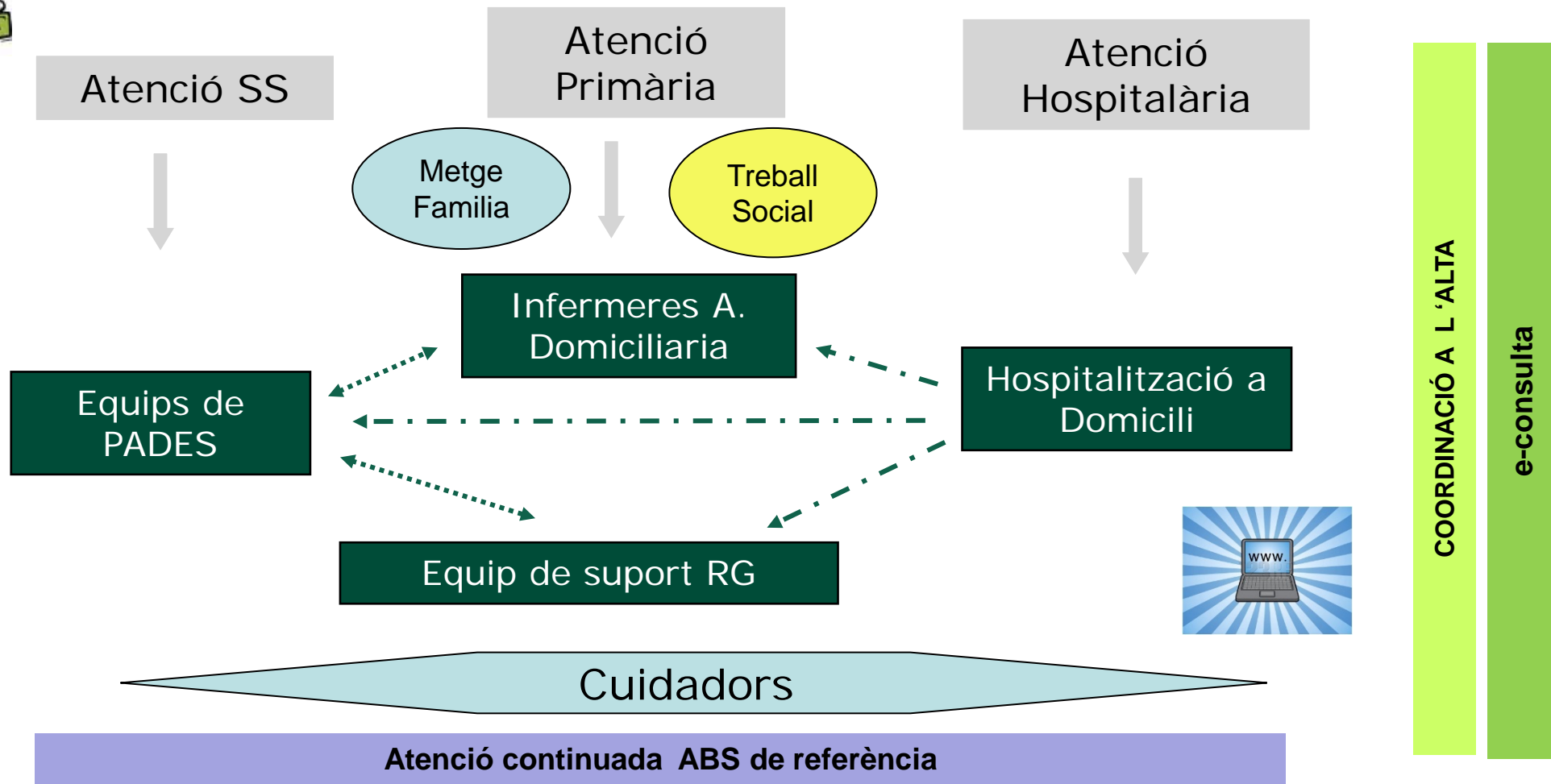
Es comença a parlar de tenir un metge referent únic per aquests pacients (homogeneïtat en la atenció, dedicació, temps)

Àmbit d'Atenció domiciliaria

HC informatitzada (no comuna)

Tempus fugit !!!

2009-12

Es continua treballant de la mateixa manera en la organització de ADI-P i en residències

Anàlisi

- ❑ Es detecta la necessitat de suport personal a domicili en molts casos i poca resposta dels serveis socials
- ❑ Poca capacitat de resposta dels metges de família en situacions d'inici d'una descompensació
- ❑ No hi ha solucions àgils quan es necessita suport especialitzat
- ❑ Els resultats en les RG són molt bons i es publiquen: disminució de les urgències (-42%) els ingressos (-33%) i la prescripció x resident (-24%)
- ❑ Variabilitat en la resposta de la atenció continuada.

2009-12

Actuacions

- ❑ En 2012 es posa en marxa el Servei de Suport Immediat a Domicili (**SSID**) per a persones en procés de final de vida, un programa vinculat al conveni de col·laboració entre l'Associació de Voluntaris i Amics de l'Hospital, Oncolliga (que financen el projecte) i la Corporació de Salut del Maresme i la Selva.
- ❑ Acord entre serveis socials de Lloret i la CSMS per que la TS sanitària de l'ABS pugui gestionar 20 h hores de Treballadora familiar de manera immediata per les necessitats dels pacients ADI
- ❑ Es crea la UPCA com a hospital de dia per pacient crònic complex
- ❑ S'integra OMI i T6. El curs clínic de primària es pot veure des de l'hospital i des de la primària tenen accés a la T6 que s'ha desenvolupat molt (imatge, proves complementaries ....)
- ❑ Alertes automàtiques per l'equip referent quan un pacient inclòs en programa va a urgències o ingressa
- ❑ Accés a la HC compartida de Catalunya

A nivell departament

- ❑ En el Pla de salut 2011-2015 s'introdueix el concepte de complexitat i es parla del domicili (inclou RG) com a centre de la atenció a aquets pacients

Nous conceptes

2013

- ❑ S'introdueixen els conceptes de PCC i MACA . Es fa una nova valoració de tots els pacients en programa ADI i es classifiquen segons aquest model.
- ❑ En general tots els nivells 2,3 son PCC i alguns 3 i tots els 4 es converteixen en MACA
- ❑ Els beneficis d'això es que es una classificació a nivell territorial i es pot donar la oportunitat de poder comparar dades amb altres zones
- ❑ En el programa de residències també es comencen a identificar els pacients PCC i MACA. Els resultats de les RG continuen millorant
- ❑ S'introdueix el PIIC com informe de continuïtat assistencial
- ❑ A finals de 2013 es posa en marxa una segona unitat de HAD.
- ❑ Les unitats de HAD estan treballant estretament amb l'Equip de suport de RG i fan ingressos directament des de les residències. També es comencen a fer alguns ingressos directes des d'Atenció primària (pacients inclosos en programa d'atenció domiciliària)
- ❑ S'identifiquen pacients PCC sense dificultats de mobilitat i se'ls fa el seguiment a les consultes
- ❑ PADES dona suport a la atenció a més pacients pal·liatius no oncològics (35%)

2015-16

- ❑ Les Residències tenen accés a la HC dels seus pacients i la comunicació es més àgil i es simplifiquen circuits
- ❑ Es comença a treballar amb una HC única en primària i hospital (T6)
- ❑ Es comencen a recollir dades tenint en compte la nova classificació de la complexitat
- ❑ Es recullen dades dels pacients PCC atesos en AD en RG i en les consultes
- ❑ Els pacients de RG tenen millors resultats en visites a urgències , farmàcia i despesa que els de AD i primària
- ❑ Revisem el que s'està fent en altres llocs:
  - Comprehensive Care Model (CCM) Chicago Health System
  - Extensive Model, CareMore (ECM) California Health System
  - People Helping People del NSH, 25 àrees pilot en UK
  - Buurtzorg Nederland. Nurses Leading de Way
- ❑ Es torna a plantejar la dedicació exclusiva de professionals mèdics per aquets tipus de pacient complex i alliberar a la infermera ADI dels controls dels nivells 1

Indicadors 2015

2015

Total PCC ADI	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	mitj ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	≥3 urg	Interval	%≥3urg
626	261	41,6	536	2	147	56,3	61	3 a 9	23,3
Total PCC Prim	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	mitj ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	≥3 urg	Interval	%≥3urg
1193	554	46,4	1220	2,3	267	48,2	159	3 a 14	28,7
Total PCC RG	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	mitj ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	≥3 urg	Interval	%≥3urg
539	209	38,7	357	1,7	135	64,5	33	3 a 5	15,7

Total PCC ADI	Principis actius	Desp. Medicació	Desp. Material	Mitj. Despesa total
626	12,3	920,7	600,5	1521,2
Total PCC Prim	Principis actius	Desp. Medicació	Desp. Material	Mitj. Despesa total
1193	13,4	1084,8	429,9	1514,7
Total PCC RG	Principis actius	Desp. Medicació	Desp. Material	Mitj. Despesa total
539	10,7	703,7	632,8	1336,5

Indicadors 2016

Total PCC ADI	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	Mitj. ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	pac ≥3 urg	Interval	%≥3urg
792	389	49,1	840	2,1	230	59,2	95	3 a 12	24,4
Total PCC Prim	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	Mitj. ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	pac ≥3 urg	Interval	%>3 urg
934	363	38,9	763	2,1	128	35,2	95	3 a 9	34,6
TotalPCC RG	Pacients a urg	% pac urg	nº urgencies	Mitj. ur/pac	nº pac ingres	% ingresen	pac ≥3 urg	Interval	%≥3urg
475	196	41,2	366	1,9	134	68,3	38	3 a 6	19,3

Total PCC ADI	%≥3urg	Mitj.Principis act	Desp. medicació	Desp material	Mitj. Despesa total
792	24,4	11,9	951,1	523,5	1474,6
Toral PCC Prim	%≥3urg	Mitj.Principis act	Desp. medicació	Desp material	Mitj. Despesa total
934	34,6	12,8	1113,1	293,9	1407
TotalPCC RG	%≥3urg	Mitj.Principis act	Desp. medicació	Desp material	Mitj. Despesa total
475	19,3	10,5	771,9	632	1403,9

2017

- ❑ Inici de suport mèdic a l'atenció del grup de pacients d'atenció domiciliària:
- ❑ 3 models:
  - Metge geriatra amb pacients assignats
  - Metge de família amb pacients assignats
  - Metge geriatra com a consultor
- ❑ Les infermeres de les consultes es fan càrrec del seguiment de les Preatls dels seus pacients assignats.
- ❑ Dades de 2015 i 16 com a punt de partida per veure les possibles diferències d'evolució dels models.
- ❑ Acords amb Serveis socials de diversos ajuntaments de la zona per disposar de hores de Treball familiar per suport a l'alta
- ❑ Desenvolupament de una App per treballar amb la HC del pacient des de domicili

Àmbit d'Atenció domiciliaria

HC única

Atenció SS

Atenció Primària

Atenció Hospitalària

Metge Família i Metge PCC

Treball Social

SAD alta

UPCA

SSID

SAD ADI

Equips de PADES

Infermeres A. Domiciliaria

Hospitalització a Domicili

Equip de suport RG

APP

Cuidadors

Atenció continuada caps de setmana i festius ABS de referència

Nits atenció domiciliaria territorial (061)

COORDINACIÓ A L'ALTA
e-consulta

Conclusions i reflexions

- ❑ Cal fer una bona identificació de la població amb necessitats complexes
- ❑ Aquests pacients tenen diferents necessitats d'atenció segons el moment i hem de ser capaços de donar resposta a aquestes necessitats canviants
- ❑ Molts son candidats a atenció domiciliària permanent però altres no
- ❑ En les RG hi ha molta complexitat i es prioritari donar una atenció diferenciada a aquesta població
- ❑ No hi ha dos situacions exactament iguals. Complexitat = personalitzar atenció
- ❑ La majoria de pacients, quan pateixen una descompensació, prefereixen estar a casa si tenen els mitjans i el suport per fer-ho
- ❑ Aquests pacients han de tenir un referent clar, amb una accessibilitat alta (telèfon mòbil) per solucionar dubtes o problemes i no cal que a lo llarg de la seva evolució sigui el mateix, pot canviar en funció de la situació. Sempre ha de participar en aquets procés.
- ❑ Quan parlem de complexitat es vital que la comunicació entre professionals sigui àgil, fluida i sobre tot resolutiva. Quan això es dona, la satisfacció per part de tothom es immensa.

- ❑ L'ajuda personal a domicili (higiene, neteja, menjar) en moments concrets, pot marcar la diferència entre poder estar a casa o tenir que ingressar. S'ha desenvolupar molt més la col·laboració entre serveis socials i sanitaris (Personal Health Budget)
- ❑ Cal un accés àgil al suport especialitzat (hospital de dia de PCC) i a recursos socio-sanitaris (Subaguts) sense tenir que passar per urgències
- ❑ Quan es produeix un ingrés, l'alta ha de ser el més precoç possible per evitar complicacions. S'ha de planificar amb antelació i s'ha de disposar dels recursos necessaris a domicili
- ❑ S'ha d'apostar per desplaçar més tecnologia al domicili per optimitzar recursos i facilitar el treball dels professionals

Gràcies per l'atenció

mdiaz@salutms.cat

Corporació de **Salut del Maresme i la Selva**